

مطالعات آرشیوی در اروپا

فاتح روکانجی

ترجمه: نسرین نگاهبان

■ چکیده

اسناد تاریخی، علاوه بر نقششان برای اثبات و مستند کردن حقوق افراد حقیقی و مؤسسات، منابع قابل توجهی برای دست یافتن به اطلاعات در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، حیات فرهنگی و فناوری، چه در گذشته و چه در حال هستند. تغییر در درک مدیریتی و نیز پیشرفت‌های حاصل از فناوری اطلاعات، سبب شد کشورهای اروپایی که صاحب آرشیوهای غنی بودند، برای درک اهمیت اسناد و انتشار اطلاعات موجود در آنها اقدام کنند. انقلاب فرانسه در سال ۱۷۸۹م، انگیزه‌ای برای حرکت به سوی مدرن شدن در آرشیوهای اروپا، بود.

کلیدواژه‌ها

آرشیوداری؛ تاریخ آرشیوداری؛ اروپا؛ آموزش آرشیو.

آرشیو ملی، سال سوم، شماره اول، بهار ۱۳۹۶، شماره پیاپی ۹، صص: ۱۵۴-۱۶۳

مطالعات آرشیوی در اروپا

فاتح روکانجی^۱ | ترجمه: نسرين نگاهبان^۲

تاریخچه و آموزش آرشیوداری

بر اساس شرایط زمانی، گردآوری و ضبط اطلاعات و نیز لزوم حفاظت و نگهداری از آن در زمینه‌های خاص، پایه‌های اصلی آرشیوداری را تشکیل می‌دهد.

از دوران باستان تاکنون، قدمت ظهور آرشیوها به ۲۰۰۰ سال قبل از میلاد مسیح بازمی‌گردد. ثبت اسناد و وجود آرشیودارانی متعصب و صاحب علم، تجربه و مهارت، برای تمدن‌های قدیمی نیز امری آشکار و ضروری بود. بر اساس پژوهش‌های به‌عمل آمده در بین‌النهرین، وجود آرشیوهای دولتی و معابد در آن دوره، ثابت شده است. در بین‌النهرین، استادبودن در هنر نوشتن، از مشخصه‌های آرشیوداران بود. برای آموختن منظم و صحیح نوشتن، این فن در مدرسی - که اغلب در معابد بودند - آموزش داده می‌شد (Evans.1988, p. 73).

از حفاری‌های به‌عمل آمده در هاتاتوش (بغاز کوی) در سال‌های ۱۹۰۶ م. و بعد از آن، آرشیو عظیم دولتی شامل اسناد مربوط به پیمان‌ها و قراردادهای رسمی هیتی‌ها، جنگ‌ها، قانون‌ها، اجرت سالانه پادشاه، و انواع مختلف دیگر اسناد - متعلق به سال‌های ۱۲۰۰ تا ۱۸۰۰ سال قبل از میلاد - به‌دست آمده است (Türk... 1971, p. 403).

در روم نیز، بنای یک آرشیو دولتی به‌نام «Aerarium» شناخته شده است. در سال ۵۳۸ بعد از میلاد، فرمان‌های انتشار یافته از امپراتور ژوستینیان^۳، دفاتر ثبت شهرها و اسناد قراردادهای در بنایی عمومی به‌نام آرکتوم^۴ یافت شد، که اعتبار آن‌ها قابل قبول اعلام شده است.

۱. فاتح روکانجی، دستیار پژوهش رشته کتابداری در دانشکده زبان و تاریخ و جغرافیای دانشگاه آنکارا.
آقای روکانجی لیسانس و فوق لیسانس رشته کتابداری و دکتری رشته مدیریت اطلاعات و اسناد را از دانشگاه آنکارا اخذ کرده‌اند و دارای تالیفات زیادی به صورت کتاب و مقاله هستند.
۲. کارشناس علوم سیاسی و معاون اداره کل اطلاع‌رسانی و ارتباطات.
negahban_na@yahoo.com
3. Justinyen
4. Archium

به همین علت است که پایه شکل گرفتن حقوقی آرشیوها در اروپا، از کورپوس جوریس^۱ جدا ناشدنیست و جزئی از آن شده است (A what s what ..., 1985, p. 34). توسعه آرشیوها در اروپا، از سال‌های ۶۰۰ تا ۱۰۰۰ بعد از میلاد آغاز شده است. تا این تاریخ، هیچ فعالیتی که مرتبط با آرشیوها باشد، به چشم نمی‌خورد. در دوره‌ای که ما آن را به‌عنوان قرون وسطی می‌شناسیم، تعداد کمی از انسان‌ها قادر به خواندن و نوشتن بودند. انتقال مالی و خدمات بین افراد و مجتمع‌های فتودالی به‌صورت دادوستد انجام می‌شد و امور حکومتی نیز به‌طور شفاهی انجام می‌گرفت. به‌همین سبب، اسناد مضبوط بسیار کمی از این دوران باقی مانده است. غیر از این، تمامی نهادهای برگزیده فرهنگی در قرون وسطی از بین رفتند. برخی از اسناد ثبت‌شده نیز به‌علت گرانبه‌بودن پارشمن، بر مواد دیگر نوشته شدند و لذا حفاظت از سوابقشان ممکن نشد (Bradsher, 1988, p. 21).

در طول دوره قبل از مسیحیت، با قدرت گرفتن بوروکراسی در تولید اسناد، نقش و وظیفه نگه‌داری از اسناد نیز آغاز به رشد کرد. همراه با ضعیف‌شدن امپراتوری روم، کلیسای روم فقط با محافظت از باقیمانده‌های روم قدیم باقی ماند و در همان زمان، در نگه‌داری از حاصل عملکردهای اداری آنان و توسعه پروسه‌ها مؤثر بود. در سال‌هایی طولانی، تولید و محافظت از اسناد بر عهده مأموران اداری بود. به موازات تمام این پیشرفت‌ها مهارت و حرفه نگه‌داری از اسناد در طی زمان به دولت‌های فتودال و دولت‌های ملی غرب اروپا، منتقل شد (Posner, 1977, p. 67).

در سال‌های ۷۳۵ تا ۷۵۵ قرون وسطی، اسناد و فرمان‌های نوشته‌شده بر پارشمن‌های مهر و موم شده، از جمله مهم‌ترین اسناد بودند. متن فرمان منتشرشده پپ^۲، متعلق به صومعه اس.تی. دنیس^۳ نگه‌داری شده در کتابخانه ملی پاریس (Bibliothèque Nationale) از جمله نمونه‌های بسیار قدیمی باقی‌مانده از آن دوران است. آرشیوهای مرتبط با فرمان‌ها و اسناد، ابتدا در صومعه‌ها شکل گرفتند و سپس آرشیوهای دولتی و شهری پا به عرصه وجود گذاشتند (A what s what ..., 1985, p. 34).

در سال‌های اولیه قرون وسطی در غرب، با توجه به آنکه امکان تولید اسناد مدون و نوشته‌شده کم بود، فقط کاخ پاپ، چند مرکز اسقف‌نشین در یونان و ایتالیا و آرشیوهای صومعه‌ها، امکان وجود یافتند. کارل بزرگ (شارلمان ۸۱۴-۷۶۸) در دنیای مسیحیت، از جمله اولین حکمران‌هایی است که تفکر ایجاد یک آرشیو را در سر پروراند. با توجه به آنکه حاکم، محل اقامت ثابتی نداشت، این تفکر، واقعیت نیافت. فقط از ابتدای قرن چهاردهم به بعد، در امپراتوری غرب آرشیوی منظم^۴ شناخته شده است (Türk... 1971, p. 403).

با ایجاد و انتشار کاغذ، آرشیوها تحت تأثیر مثبت این جریان قرار گرفتند و پیشرفت مهمی

1. Corpus Juris

2. Pep

3. st Denis

4. Reichsarchiv

در آن‌ها شکل گرفت. کاغذ در قرن نهم در شرق نزدیک شناخته شد و در قرن دوازدهم به اروپا راه یافت.

در این دوره، در اروپا تعداد کمی آرشیو، اسناد را با اهداف مذهبی، حقوقی و تاریخی و با دلایل اداری و سنتی، به کار می‌بردند. در کلیساها اسناد مربوط به تولد و وفات ثبت می‌شد. تا قرن ۱۲ پادشاهان و شاهزادگان محل ثابتی برای نگهداری از اسناد نداشتند و هر جا که می‌رفتند، اسناد را هم با خود می‌بردند. با ثابت شدن وضع سلطنت در انگلستان، آرشیوها نیز وضعیتی ماندگار و رسمی یافتند. سوابق مالی و حقوقی توسط کلیساها و دیگر مؤسسات برای نفع بردن از اطلاع‌رسانی اطلاعات موجود در آن‌ها، با دقت نگهداری شدند. در این مکان‌ها، بیشتر سوابق مالکیت خانه‌ها و اسناد حافظ حقوق افراد نگهداری می‌شد. در فرانسه تا سال ۱۱۹۴م. آرشیوها سیار بودند. در انگلستان نیز بین قرن‌های ۱۳ تا ۱۵، برج لندن به صورت مرکزی برای نگهداری تمامی سوابق، درآمد (Bradsher, 1988, p. 23).

در اواخر قرن یازدهم و اوایل قرن دوازدهم شاهد توسعه ارتباط متقابل حکومت‌ها در اروپا و در نتیجه افزایش ارتباطات تجاری هستیم. نتیجه این موضوع آن بود که بر میزان اسناد اداری افزوده شد و بحث نگهداری و محافظت از آن‌ها هم مطرح شد. در کنار آن، جمع‌آوری و حفاظت از سوابق تولد و مرگ، ازدواج، مالیات‌ها و امور مربوط به کار و بانک هم آغاز شد. همراه با پیشرفت حاصل از رنسانس، اولین نوشته چاپی هم ایجاد و نگرانی گذشته انسان‌ها، یعنی علاقه به نگهداری آموخته‌های خود به صورت مکتوب و حفظ و نگهداری آن‌ها رنگ باخت. بدین ترتیب می‌توان گفت، رنسانس از این زاویه برای کتابخانه‌ها، مجموعه اسناد دست‌نوشته و آرشیوها، دوره جدید و درخشانی را نوید داد (European Commission, 1991, p.36).

در سال ۱۴۵۰م. علاوه بر فرمان‌های سنتی و مخازن آرشیوی، سوابق اداری آرشیوها هم مطرح بودند. پیشرفت حاصل از ورود کاغذ از طریق اسپانیا به غرب اروپا در قرن چهاردهم، با استفاده مشترکی که از آن به عمل آمد، واقعیت یافت (A what s what ..., 1985, p. 36). در دوره‌های اولیه آرشیوداری در اروپا، نقش آشپودارها ثابت نبود و بر اساس شرایط تاریخی و فرهنگی، زود به زود تغییر می‌یافت.

تا انتهای قرن هجدهم، آرشیوها ملک خصوصی طبقات ممتاز جامعه مانند شاهان، اشراف و کلیسا بودند. آرشیوها قبل از هر چیز، از لحاظ ارزش‌های اداری و حقوق سنتی، امتیازات و محل نگهداری، اهمیت می‌یافتند. آرشیوها در سطوح تخصصی منابع پژوهشی، در درجه دوم اهمیت قرار داشتند (Orr, 1981, p. 27).

اسناد آرشیوداران از نظر اداری دارای ارزشمند و نشانگر ارائه خدمات دولتی و برای شناخت نظام حقوقی کشور ضروری هستند. پیشرفت‌هایی که موجب تغییراتی شدند، به‌طور

قابل توجهی از قرن شانزدهم آغاز شدند، در اواخر قرن هجدهم سرعت یافتند و از جنگ جهانی دوم به بعد، وضعیتی متحول و انقلابی را به وجود آوردند. این سعی و تلاش‌ها در ابتدا بر اداره کردن آرشیوهای قدیمی و پیش بردن آن‌ها برای داشتن مخازنی مناسب و مدرن تمرکز یافت (Evans, 1988, p.75).

علت تحرکات ایجاد شده در زمینه آرشیوداری در قرن شانزدهم، رویکرد مدیریت فئودالی، اثبات حق آرشیوها و ارزشمند بودن اسناد موجود در آن‌ها برای اداره کشور بود (Binark, 1980, p.23).

لازم است اشاره‌ای هم به اولین بناهایی که به عنوان آرشیو ساخته شد، داشته باشیم. در سال ۱۵۴۲م. در سیمانکاس^۱ اسپانیا، یک آرشیو عمومی برای استفاده بسیاری از نهادهای دولتی ساخته شد. پس از این، بنایی در چین به عنوان مخزن اسناد آرشیوی ساخته شد. در سال ۱۵۸۰ نیز در انگلستان «اداره اسناد دولتی» به وجود آمد (Evans, 1988, p. 75).

در سایر کشورهای اروپایی، نهادهای ملی آرشیوی طی ۲۰۰ سال بعد از این شکل گرفتند و به این ترتیب، کاربرد مدیریت آرشیوها آسان شد. در همین زمان، به موضوع نگهداری بهتر از آرشیوها نیز توجه شد. وقوع انقلاب فرانسه در سال ۱۷۸۹م. موجب تحول جدیدی در مقررات آرشیوها و ارائه مفهومی مدرن از آن‌ها شد.

بعد از انقلاب فرانسه، در نتیجه درک اهمیت آرشیوها، حکومت فرانسه مسئولیت نگهداری اسناد را به عنوان میراث‌های تاریخی کشور، بر عهده گرفت.

در جریان انقلاب فرانسه، نظام مدیریتی مستقلی شکل گرفت و برای دسترسی عموم مردم به آرشیوهای حکومتی، یک اعلامیه تدوین و آماده شد (Evans, 1988, p. 76). بر اساس برخی نظریات آرشیوی، مرکز آرشیوی که از سوی دولت، در قالب نظام مدیریت سنتی فرانسه شکل گرفت، باعث شد پس از انقلاب، نظام مدیریتی و فرهنگی فرانسه، در دیگر کشورها نیز انتشار یابد. پس، این تصادفی نیست، که همراه با عملکردها و فعالیت‌های آرشیو، تجزیه و تحلیل روشنی از اصول آرشیوی در فرانسه از سال ۱۷۸۰م. به بعد شکل می‌گیرد. فرانسویان برای اولین بار در این تاریخ، اسناد ملی خود را به عنوان میراث تاریخی در یک جا گرد آوردند و مدیریت آن را آغاز کردند (Cook, 1984, p. 55).

با انقلاب فرانسه، گستره مخاطبان آرشیوها بیشتر و استفاده از آرشیوها در پژوهش‌های تاریخی آسان شد. در ۲۵ حزیران (ژوئن) ۱۷۹۴م. آرشیو ملی فرانسه تأسیس شد. در سال ۱۸۱۰م. قصد ناپلئون این بود که پاریس را مرکز آرشیو تمام کشورهای اروپایی کند، اما این آرزو تحقق نیافت و هر یک از کشورهای اروپایی آرشیو ملی خود را تأسیس کردند و برای توسعه آن کوشیدند (European Commission, 1991, p. 26).

1. Simancasw

بازتاب آموزش در توسعه آرشیوداری

در فعالیت‌های آموزشی آرشیوداری کشورهای اروپایی، در این زمان پیشرفت‌هایی قابل مشاهده است. در ایتالیا، نخستین مدرسه آرشیوی، در سال ۱۷۶۵م. در بلوگنا^۱ تأسیس شد. در اوایل سال ۱۹۷۰م. کرسی مخصوصی برای آموزش «علوم آرشیوی» در دانشگاه ماینز^۲ ایجاد شد. یکی از مدارس مهمی که برای تربیت آرشیوداران برای کار در آرشیوهای دولتی تأسیس شد Ecole des Chartes نام داشت که در پاریس بود. در ۵۰ سال بعد می‌توان به این مدارس اشاره کرد: انستیتوی تحقیقات تاریخی استرالیا در وینا^۳، انستیتوی علوم آرشیوی و مطالعات پیشرفته تاریخی در دهلم برلین^۴ و مدرسه آرشیو در پراگ. از برنامه‌های آموزشی آرشیوی تدوین شده نیز می‌توان به برنامه‌های آموزشی در آرشیو پادشاهی بروکسل و آرشیو ایالتی باواریا اشاره کرد (Evans, 1988, p. 76).

از خصوصیات ویژه این مدارس این بود که برای علوم تاریخی فایده زیادی داشتند و به اسناد تاریخی و قدیمی توجه خاصی نشان می‌دادند. در آرشیوها، به اینگونه مطالعات، به‌عنوان دیپلماتیک اشاره شده است. رشته دیپلماتیک، به‌عنوان یک شاخه از این علم، در قرن هفدهم ایجاد شد و در ثلث اول قرن بیستم به اوج رسید. به‌همین سبب، در سال‌های ۱۸۵۰ تا ۱۹۲۵م. یکی از وظایف اصلی یک آرشیودار یا عالم، در نظر گرفته شدن به‌عنوان یک تکنسین دانشگاهی، در پژوهش‌های تاریخی بود (Cook, 1984, p. 14). با این وجود آرشیودار انگلیسی، هیلاری جنکینسون بر این باور است که آرشیوداران تاریخچه‌ای دارند. او معتقد است آرشیوداران به این تاریخچه نیاز دارند و برای آشکارسازی موضوعات اسناد، باید مسئولیت‌پذیر باشند (Jenkinson, 1965, p. 123).

در اروپا در این دوره زمانی، یکی دیگر از گام‌های اساسی که برداشته شد، در سال ۱۸۳۸م. توسط آرشیو دولتی انگلیس (دفتر اسناد عمومی) بود. آرشیو دولتی انگلستان، روش آموزش عملی فارغ‌التحصیلان دانشگاهی را به‌نام آموزش ضمن خدمت، تحت نظارت کارکنان خود، در پیش گرفت. از دیگر کشورهای اروپا، کشورهای اسکاندیناوی و آرشیوهای دولتی کانادا نیز در طول قرن نوزدهم، از این روش آرشیو دولتی انگلستان تبعیت کرده‌اند (Rukanci, 1988, p. 14). در سال ۱۸۹۱م. در هلند، اولین سازمان حرفه‌ای آرشیوداران، به‌نام جمعیت آرشیوداران^۵ تأسیس شد. ماهیت جمعیت آرشیو، در توسعه برنامه‌های آموزشی مؤثر بود. در نیمه اول قرن بیستم، انجمن‌های آرشیوی در اروپا و آمریکا گسترش یافتند و به‌ترتیب در سال ۱۹۰۴م. در فرانسه، در ۱۹۲۲م. در سوئیس، در ۱۹۳۲م. انگلستان، در ۱۹۳۶م. در نروژ و آمریکا ایجاد شدند. بعد از جنگ جهانی دوم، این انجمن‌ها، در سایر کشورهای اروپایی نیز شکل گرفتند. در این انجمن‌ها اهدافی که دارای اولویت بودند عبارت بود از توسعه و پیشرفت حرفه آرشیوداری و

1. Bologna
2. Mainz
3. Viyana
4. Berlin Dahlem
5. Society of Arshivists

حمایت از آموزش‌های آرشیوی (Evans, 1988, p. 79). تعامل بین نظریه (تئوری) و عمل برای گذار از آرشیوهای سنتی به سوی آرشیوهای مدرن، نقشی مهم و اساسی دارد. در سال‌های بعد از ۱۹۳۰م. با افزایش یافتن حجم اسناد تولیدی، مشکلاتی چون انتخاب، ارزشیابی و چگونگی حفاظت از اسناد، پیش آمد. همچنین در این سال‌ها شاهد توسعه یافتن مفاهیمی چون دسترسی به اطلاعات، ذخیره‌سازی و فناوری ثبت اطلاعات نیز هستیم.

در سال ۱۹۳۹م با ورود مطالعات ارنست پوسنر^۱ به امریکا، برنامه‌های رسمی آموزش آرشیوداری و موضوعات و محتوای آن مشخص شد (Posner, 1977, p. 37). نتایج حاصل از آموزش‌های آرشیوی او تا سال ۱۹۴۰م. ماهیت طرز تفکر و تجارب اروپای غربی را تحت تأثیر قرار داد. از نظر پوسنر:

۱- دوره‌های آموزشی ضروری هستند و گرنه در فعالیتهای آرشیوی یک کشور خاص، یکنواختی حاصل نخواهد شد.

۲- معمولاً آموزش ضمن خدمت، کم‌تر ترجیح داده می‌شود، زیرا با کاری که افراد انجام می‌دهند تطبیق ندارد.

۳- آموزشگاه آرشیوداری سبب می‌شود فارغ‌التحصیلان قطعاً در فعالیتهای آینده خود خطای کم‌تری داشته باشند.

۴- برنامه‌های درسی آموزشگاه‌های آرشیوداری، قطعاً نباید به موضوعات آرشیوی محدود شود، بلکه باید با موضوعات تاریخی، روش‌های پژوهش و دیگر حوزه‌های مربوط پیوند یابد و فعالیتهای آموزشی گسترده‌ای داشته باشند.

۶- آرشیوداران باید برای رودررویی با سوابق و اسناد مدرن، مجهز شوند.

۷- آشنایی و بررسی کردن نحوه تولید و مدیریت اسناد، برای آرشیوداران ضروری است.

۸- آموزش‌های آرشیوداری به فعالیتهای آزمایشگاهی هم نیاز دارد. لذا باید در این آموزشگاه‌ها و یا در مکانی نزدیک به آن‌ها، آزمایشگاهی وجود داشته باشد.

۹- برای آنکه آموزش آرشیوداری در سطوح بالا، استانداردهای پژوهش را نیز شامل شود، باید همکاری آموزشگاه‌های آرشیوداری با دانشگاه‌ها توسعه یابد.

عمل به این پیشنهادات، در نیم‌قرن پیش‌رو، قادر به ایجاد تغییرات اساسی و بنیادی در حوزه آرشیوداری خواهد بود.

بعد از جنگ جهانی دوم، فعالیتهای آرشیوی در بسیاری از کشورهای اروپایی توسعه یافت. همچنین برنامه‌های کنترل و مراقبت از اسناد مدرن و نیز توجه به مدیریت گردش اسناد و کنترل و تنظیم آن‌ها از زمان تولید، مورد توجه واقع و تأثیر نظریه‌پردازی‌ها و نظریه‌های آرشیوی بر عملکرد آرشیودارها آغاز شد (Evans, 1988, p. 80). برای خروج آرشیوها از وظایف

1. Ernest Posner

سنتیشان، آموزش و برنامه‌ریزی برای کاربران و نیز استفاده از پتانسیل‌ها نیز ضروری است. مانند تمام تغییراتی که در دنیا اتفاق افتاده، مفهوم مدیریت نیز دچار تحول شده است. موازی با پیشرفت سریع فناوری اطلاعات، بر مقدار اسناد نیز افزوده شده و محیط‌های ثبت اطلاعات دگرگون شده است. همه اینها سبب شده، مفهوم آرشیو در کشورهای اروپایی نیز تغییر یابد. این تغییرات، در برنامه‌های آموزشی حوزه آرشیوداری کشورهای پیشرفته اروپایی چون آلمان، فرانسه، هلند، ایتالیا و انگلستان، نیز منعکس شده است.

در آلمان میان دولت و آموزشگاه‌های آرشیو، ارتباط تنگاتنگی موجود است و به آموزش نظریات و تئوری‌های آرشیو، به همان میزان آموزش فعالیت‌های آرشیوی بها داده می‌شود. در فرانسه، حساسیت آموزشگاه «Ecole des Chartes» بر اسناد تاریخی، شناخته شده است. این آموزشگاه، امروزه نیز سیاست‌های خود را تغییر نداده و به‌عنوان مؤسسه آموزشی باز، با در نظر گرفتن نوآوری‌ها، فعالیت‌های آموزشی آرشیو در فرانسه را همچنان ادامه می‌دهد. در فرانسه، وارد شدن افرادی که آموزش آرشیوی ندیده‌اند، به این حرفه و مدیریت کردن آن، ممکن نیست و این نشانگر اهمیت فرانسوی‌ها به موضوع آرشیو است (Aren, 1976, p. 85).

در هلند، ضرورت وجود برنامه‌های آموزشی و بررسی این ابهام که اسناد مربوط به قرون وسطی، آیا باید از اسناد مدرن جدا نگه‌داری شوند و یا نه، هنوز ادامه دارد. چون آموزشگاه آرشیو در هلند، در کنار آرشیو دولتی این کشور قرار دارد، آرشیو داران هلندی در ایجاد تعامل بین نظریه و عمل، در آموزش‌های آرشیوی موفق بوده‌اند (Barritt, 1988, p. 336).

آرشیو داران ایتالیایی، با اعتقاد به اینکه آرشیوداری شاخه مستقلی از علوم است، به موضوع ضرورت توسعه آن، حساسیت خاصی نشان می‌دهند. آن‌ها با اعتقاد به ارتباط بین تاریخ و آرشیوداری، آموزش آرشیوداری را به‌صورت علمی مستقل و بر پایه استانداردها طراحی کرده‌اند (Duranti, 1988, p. 346).

در انگلستان، علی‌رغم آنکه تحصیلات دانشگاهی مهم است، آموزش عملی نهادهای رسمی منطقه‌ای و دفاتر اسناد نیز نقشی گسترده دارد و به از نو مرتب و تنظیم‌شدن آموزش دانشگاهی کمک می‌کند.

مؤسسات آرشیو ملی، به‌خصوص آرشیو ملی انگلستان و اسکاتلند، برنامه‌های آموزشی مخصوص به خود را دارند. از این‌رو مؤسسات مورد بحث، نیازی به اعضای جدید با ویژگی‌های آرشیو داران رسمی ندارند. اعضا (آرشیو داران) حتی اگر صاحب ویژگی‌ها و تجارب برجسته باشند، مجبورند آموزش ضمن خدمت در این مؤسسات را طی کنند. آن‌ها به‌صورت نرمال طی یک‌سال، با درگیر شدن در فعالیت‌های آرشیوی، آشنایی با سوابق نگه‌داری شده و عملیات ویژه، ضعف آموزش‌های قبلی را برطرف و اطلاعات خود را تکمیل می‌کنند (Roper, 1987, p. 589).

به همین سبب، آرشیو دولتی انگلستان با دارا بودن اصول و روش متمایز، دارای آموزشگاه آرشیوی متمایز و جداگانه‌ای در انگلیس است.

در انگلستان، به جز دانشگاه لندن، آموزش آرشیو، قبلاً با رشته تاریخ با هم در نظر گرفته می‌شد. در دانشگاه لندن نیز، موضوعات آرشیوی با کتابداری و اطلاع‌رسانی تدریس می‌شد. در انگلستان - به‌عنوان مالک ارزشمندترین آرشیوهای دنیا - اصول مدرن آرشیو، به موضوعات عمومی تاریخ افزوده شده و به موازات توسعه پدید آمده در فناوری، موجب دقت نظر در وضعیت آینده آرشیوها شده و به‌روزرسانی آموزش را سبب گردیده است (Rukanci, 1998, p. 75).

نتیجه‌گیری

در کشورهای اروپایی از ابتدا اسناد تاریخی بررسی می‌شدند و تغییر در محیط ضبط اطلاعات و افزایش سرعت آن موجب شد، اسناد در تفسیر و درک آرشیوداری، کاربرد وسیع‌تری پیدا کنند. کنترل و نظارت بر اسناد، به‌روز شده و این سبب گردیده که برنامه‌های آموزشی آرشیوی توسعه یابند و آموزش آرشیو در اروپا ابعاد جدیدی پیدا کند. فقط این وضعیت، برقراری توازن میان نقش تاریخی و اداری آرشیوها را اجباری ساخته است. به‌دلیل کم‌بودن اسناد تاریخی در کشور ایالات متحده آمریکا، اسناد در این کشور، زیاد موضوع بحث نبوده‌اند، درحالی‌که این موضوع در آرشیو کشورهای اروپایی متفاوت است. در اروپا، برنامه‌های آموزشی آرشیو، در رشته‌هایی اصلی و درس‌هایی چون اتوماسیون، مدیریت اسناد، مدیریت آرشیو و انواع آرشیو تمرکز یافته و سعی در ایجاد توازن میان آن‌ها دارد. آرشیو کشورهای اروپایی معاصر، در موضوع مدیریت آرشیو صاحب پایه‌ای محکم هستند و برنامه‌های آموزشی آن‌ها، سعی در ایجاد توازن در موضوعات سنتی دارد و می‌کوشند با توسعه طراحی آموزش آرشیو، به هدف خود که تضمین آینده آرشیو است، برسند و تلاش خود را به این سمت معطوف دارند.

منابع

- Aren, Tülin (1976). Arşiv problemleri ve arşivcilik. Ankara: BaSbakanlık.
- Barritt, Marjorie Rabe (1988). «Archival training in the land of muller, faith and fruïn: the Dutch National Archives School», American Archivist Summer: 336 & 337.
- Binark, Ismet. (1980).ArSiv ve arSivlik bilgileri. Ankara: BaSbakanlik.
- Bradsher, J. Gregory & Pacifico, M. J. (1988). History of archives administration.E. D. J. G. Bradsher, London: Mansell.
- Cook. Michael (1984). «ArŞivlere ilgili uluslararası etkinlikler», Çev. Hasan Keseroglu. Günümüzde arŞiv yönetimi meslek eğitiminin temelleri içinde (55-64). İstanbul: TKD İstanbul Subesi.
- Duranti, Luciana (1988). «Education and role of archivist in Italy». American Archivist Summer: 346-354.
- European Commission. (1991).Archives in the European Union Luxembourg: 25-26
- Evans. Frank B. (1988). «The organization and status of archival training: an historical perspective», Archivum 34:73-91.
- Jenkinson, Hilary (1965).A Manual of Archive administration .London: Percy Lund, Humphries and Company.
- Orr.William J. (1981). «Archival training in Europe», The American Archivist 44(I): 27-39.
- Posner, Ernest (1977).Archives in the ancientworld, Cambridge: Harvard university press.
- <http://www.kutuphaneci.org.tr/search/node/fatih%20rukanc%C4%B1>.

